

Smerom k národnému akčnému plánu proti rasizmu pre Írsko

Verejná konzultácia 2021

Úvod

Komisia proti rasizmu a priebežná správa

Národná komisia proti rasizmu (National Anti-Racism Committee) je nezávislá komisia zriadená vládou v roku 2020 s cieľom vypracovať národný akčný plán proti rasizmu pre Írsko. Môžete vidieť naše členstvo a podrobné podmienky zadania tu.

V súlade s našimi špecifikáciami sme v novembri 2020 predložili našu **priebežnú správu** ministrovi pre deti, rovnosť, zdravotné postihnutie, integráciu a mládež (Minister for Children, Equality, Disability, Integration and Youth) Správa stanovuje naše počiatočné myšlienky a plány rozvoja Národného akčného plánu proti rasizmu. Priebežnú správu môžete zobrazíť tu.

Konzultácie s organizáciami zainteresovaných strán a členmi verejnosti je dôležitou súčasťou našej práce. Táto konzultácia dáva každému príležitosť vyjadriť sa k tomu, ako môžeme v dnešnej dobe v Írsku účinne bojovať proti rasizmu vo všetkých jeho podobách.

Tento konzultačný dokument sme pripravili, aby sme vysvetlili, o čo v konzultácii ide, a zdôraznili niektoré oblasti, na ktoré by sme obzvlášť uvítali názory a návrhy.

Vaše názory sú dôležité, pomáhajú nám rozvíjať spôsoby riešenia rasizmu v Írsku.

Čo je to rasizmus?

V našej predbežnej správe sme ako sprievodcu pre našu prácu načrtli nasledujúce chápanie rasizmu:

[rasizmus je]... *mocenská dynamika prítomná v tých štrukturálnych a inštitucionálnych usporiadaniach, postupoch, politikách a kultúrnych normách, ktoré majú za následok vylúčenie alebo diskrimináciu jednotlivcov alebo skupín na základe ich identity, ako je uvedené v článku 1 Medzinárodného dohovoru o odstránení rasovej diskriminácie (ICERD), ktorý stanovuje:*

„...„rasovou diskrimináciou“ je akékoľvek rozlíšenie, vylúčenie, obmedzenie alebo preferencie založené na rase, farbe, pôvodu alebo národnostnom či etnickom pôvode s cieľom alebo účinkom zrušiť alebo zhoršiť uznanie, pôžitok alebo výkon, a to za rovnakých podmienok, ľudských práv a základných slobôd v politickej, hospodárskej, sociálnej, kultúrnej alebo akejkoľvek inej oblasti verejného života.“¹

¹ Priebežná správa komisie proti rasizmu, 2020, 3.

Uznávame intersekcionalitu medzi rasizmom a inými formami útlaku založeného na pohlaví, sexualite, rodovej identite, zdravotnom postihnutí a sociálno-ekonomických podmienkach – a že ženy, deti a muži prežívajú dimenzie rasizmu odlišne.

Porozumenie, ktoré sme prijali, je živé a vychádza z medzinárodných právnych konceptov a povinností a tiež z právnych predpisov EÚ a Írska.

Rasizmus je systémový problém, ktorý sa prejavuje v mnohých oblastiach spoločnosti a ovplyvňuje mnoho aspektov života ľudí. Rasizmus je zakotvený v štruktúrach; odráža a reprodukuje sa v inštitúciách, postupoch, politikách a kultúrnych normách; a ich prostredníctvom má za následok vylúčenie alebo diskrimináciu jednotlivcov alebo skupín na základe ich rasy alebo etnického pôvodu (vrátane národnosti a členstva v komunite cestovateľov).

Rasizmus je v Írsku realitou. K jeho riešeniu potrebujeme komplexný a efektívny národný akčný plán.

Rasizmus je v Írsku realitou. Priebežné a dobre zdokumentované dôkazy ukazujú, že sú zakorenené na všetkých úrovniach spoločnosti a zažívajú je rôzne skupiny. COVID ďalej odhalil rasizmus – s rozdielnymi dopady na migrantov a ďalšie skupiny, ktoré sú terčom rasovej diskriminácie.

Uznávame váhu dôkazov za posledné roky o existencii rasizmu a uvedomujeme si, že musíme začať konať už teraz. Vzhľadom k tomu, že predchádzajúci národný akčný plán proti rasizmu skončil v roku 2008, usilujú organizácie občianskej spoločnosti o obnovenie národného zamerania, čo bolo odporúčanie, ktoré bolo zopakované aj pri poslednom preskúmaní Írska komisiou OSN pre odstránenie rasovej diskriminácie (CERD) v roku 2019. Írska komisia pre ľudské práva a rovnosť (Irish Human Rights and Equality Commission) tiež vyzvala k vypracovaniu nového akčného plánu.

Rasová diskriminácia je v Írsku v súčasnosti zakázaná zákonom a rasistické nenávistné prejavy sú tiež nezákonné. Všetky írské verejné orgány sú povinné v rámci svojej práce činiť aktívne kroky na odstránenie diskriminácie (vrátane rasovej). Podpora rovnosti a začlenenie etnických menšín je pomenovaným cieľom v rámci mnohých stratégií vlády a verejnej politiky. Opatrenia v boji proti rasizmu sú zahrnuté v stratégii integrácie migrantov a národnej stratégii pre integráciu migrantov a Rómov. Pre posilnenie právnej ochrany ľudí pred rasizmom bude dôležitých niekoľko práve prebiehajúcich reforiem. Patrí medzi ne navrhované právne predpisy o zločinoch z nenávisťi a regulácia online médií. Reformy, ako sú tieto, vysielajú silný signál, že írsku spoločnosť nebude tolerovať, aby menšiny boli vystavené rasizmu v akejkoľvek forme.

Rasizmus a rasová diskriminácia však v Írsku pretrvávajú napriek právnym zákazom. Existujúce ustanovenia a politické iniciatívy nestačí a pretrvávajú značné medzery. Národný akčný plán poskytne prostriedky na umiestnenie existujúcich opatrení a zákonov do širšieho rámca konkrétnych akcií za účelom zvýšenia ich účinnosti. Takisto zavedie nové podujatia a

iniciatívy na riešenie existujúcich a vznikajúcich obáv. Pri vývoji týchto nových akcií a iniciatív budeme mať na pamäti skutočnosť, že rasizmus sa pretína s ďalšími nerovnosťami a diskrimináciou z iných dôvodov, napríklad kvôli pohlavia a zdravotného postihnutia.

Kvalitné údaje o rovnosti sú pri riešení rasizmu dôležité

Monitorovanie etnickej rovnosti je kľúčovým nástrojom pri odhaľovaní prevládajúcej rasovej diskriminácie a jej vplyvu na životy. To je zásadné pre rozvoj účinných protiopatrení. Medzinárodné kontroly ľudských práv opakovane vyzvali Írsko, aby zaujalo konzistentný prístup k zberu etnicky členených údajov poskytovateľmi verejných služieb a ďalšími. Naše priebežná správa to označuje za prioritné odporúčanie. Národný akčný plán ďalej zvýrazní medzery v zhromažďovaní a využívaní údajov a zväži, aké zmeny by nám mohli pomôcť lepšie využívať údaje v boji proti rasizmu.

Smerom k národnému akčnému plánu proti rasizmu pre Írsko

Je dôležité, aby bol plán založený na záväzku k hodnotám ľudských práv, demokracie a právneho poriadku. Tieto hodnoty musia charakterizovať prístup a informovať o činnosti írskej spoločnosti v boji proti rasizmu.

Ako je uvedené v našej predbežnej správe, naša práca sa riadi osvedčenými postupmi týkajúcimi sa štruktúry a obsahu národných akčných plánov proti rasizmu, ako sú uvedené v [Praktickej príručke k rozvoju národných akčných plánov proti rasovej diskriminácii](#) zverejnenom Úradom vysokého komisára OSN v oblasti ľudských práv.

O našej práci informuje tiež [Akčný plán EÚ proti rasizmu \(2020-2025\)](#), ktorý sám odráža sprievodca OSN.

V súlade s usmerneniami OSN hodláme vypracovať národný akčný plán proti rasizmu, ktorý je:

- *Založený na štandardoch ľudských práv*
- *Komplexný v rozsahu*
- *Národným podnikom*
- *Orientovaný na akciu*
- *Verejným dokumentom*
- *Pokračujúcom procesom*
- *Vrátane medzinárodných rozmerov.²*

V tejto fáze by sme radi počuli vaše názory

V nadväznosti na pochopení rasizmu a oblastí záujmu uvedených v našej predbežnej správe a na základe informácií z tejto konzultácie bude národný akčný plán obsahovať opatrenia

² Vypracovanie národných akčných plánov proti rasovej diskriminácii: Praktický sprievodca, UN OHCHR 2014, 3.

určené všetkým vládnym ministerstvám a agentúram, orgánom, inštitúciám a organizáciám – verejným, súkromným a neziskovým sektorom – ktoré majú pôsobnosť alebo zodpovednosť za riešenie rasizmu alebo ktorých zapojenie je zásadné. Národný akčný plán sa zamerajú aj na médiá, a to ako tradičné, tak nové formy. Bude obsahovať akcie na podporu práv a rovnosti pre všetkých, ktorí žijú v Írsku.

Aby sme mohli zorganizovať našu konzultáciu, navrhli sme niektoré témy, ktoré odrážajú problémy identifikované v našej predbežnej správe. Uisťujeme vás, že sme nevybrali tieto témy, kvôli toho, že by sme si mysleli, že sa jedná o jediné oblasti, kde dochádza k rasizmu, alebo že ide o jediné témy, ktorým je potrebné sa v národnom akčnom pláne venovať. Sú jednoducho navrhnuté preto, aby podnietili diskusiu a pomohli zorganizovať konzultáciu. Taktiež by sme radi počuli vaše názory na akékoľvek ďalšie problémy, o ktorých si myslíte, že by sme ich mali pri vypracovaní plánu vziať do úvahy.

Ku každej téme sme poskytli niekoľko otázok, ktoré nám pomôžu podnietiť diskusiu. Nižšie uvedené otázky môžu byť užitočné pre štruktúrovanie vašich vstupov do konzultácie. Neváhajte ale vyjadriť svoje názory na tieto problémy bez ohľadu na otázky a / alebo vyjadriť svoje názory na ďalšie problémy, ktoré v tomto dokumente nie sú uvedené. Uznávame tiež, že medzi týmito témami môže dochádzať k veľkému prekrývaniu.

- Téma 1: Prístup k spravodlivosti**
- Téma 2: Všetky formy médií a komunikácie, vrátane nových technológií**
- Téma 3: Zamestnanosť, vzdelanie, zdravie a ubytovanie**
- Téma 4: Začlenenie a účasť**

1. Prístup k spravodlivosti

Táto téma zahŕňa boj proti diskriminácii zo strany orgánov presadzovania práva, vrátane otázok mechanizmov sťažností, nedostatočného hlásenia a foriem nápravy.

- Jakou podporu by ste radi videli na mieste pre obeť rasizmu?
- Jaká opatrenia by boli účinné pri odstraňovaní prekážok spravodlivosti pre obeť rasizmu?
- Jaká opatrenia môžu orgány presadzovania práva prijať proti diskriminácii?
- Myslíte si, že má rasizmus vplyv na zatknuté alebo obvinené osoby v systéme trestného súdnictva, a ak áno, ako by ho bolo možné riešiť?
- Myslíte si, že má rasizmus vplyv na odsúdené alebo väznené osoby v systéme trestného súdnictva, a ak áno, ako by ho bolo možné riešiť?
- Myslíte si, že má rasizmus vplyv na súdne rozhodnutia a súdy, a ak áno, aké opatrenia treba podniknúť?
- Existujú konkrétne problémy spojené s rasizmom a rodovou rovnosťou a prístupom k spravodlivosti?

2. Všetky formy médií a komunikácie, vrátane nových technológií

Táto téma zahŕňa tlač a tradičné médiá a vysielanie, rovnako ako sociálne médiá a nové technológie.

- Jaká opatrenia by ste navrhli pre riešenie rasizmu v nových a tradičnejších formách médií?
- Jaké kroky by podľa vás pomohli zvýšiť reprezentatívnosť vysielacích médií a tlače na všetkých úrovniach všetkých ľudí žijúcich v Írsku?
- Jaké výzvy predstavujú nové technológie z hľadiska rasizmu?
- Existujú nejaké príležitosti, ktoré ponúkajú nové technológie na posilnenie boja proti rasizmu?
- Jaké opatrenia by mali technologické spoločnosti podniknúť, aby pomohli v boji proti rasizmu?
- Jakou rolu môže hrať regulácia technologických spoločností v boji proti rasizmu?

3. Zamestnanosť, vzdelanie, zdravie a ubytovanie

Ide o kľúčové oblasti hospodárskeho a sociálneho života, kde sú potrebné opatrenia na podporu plného začlenenia a účasti skupín, ktoré zažívajú rasizmus v spoločnosti a ekonomike. To môže zahŕňať boj proti rasizmu na pracovisku; zabezpečiť, aby verejné služby boli navrhnuté a poskytované inkluzívne pre všetkých; a opatrenia na riešenie rasových nerovností v prístupe k vzdelávacím, zdravotným a ubytovacím službám, ich účasti a výsledkoch.

- Jak by ste si priali, aby sa v sektore vzdelávania riešil rasizmus?
- Jak môžeme zabezpečiť rovnosť všetkých detí, pokiaľ ide o prístup k službám?
- Jaká opatrenia by podľa vás mali byť prijaté v zdravotníctve k riešeniu nerovností v oblasti zdravia na základe etnického pôvodu?
- Jaká opatrenia by pomohla riešiť rasizmus v prístupe k ubytovaniu?
- Jaké iniciatívy a opatrenia by ste radi prijali v boji proti rasizmu v prístupe k zamestnaniu?
- Existujú konkrétne odvetvia pracovnej sily, kde je potrebné v boji proti rasizmu uprednostniť opatrenia?
- Jaké školenia a ďalšie podpory by mohli pomôcť v boji proti rasizmu na pracovisku?
- Jaká opatrenia by mohli byť zavedená na podporu zamestnanosti a začlenenia na trh práce a na riešenie základných príčin diskriminácie?

4. Začlenenie a účasť

Táto téma zahŕňa úlohu, ktorú môže vzdelávanie a zvyšovanie povedomia hrať na všetkých úrovniach v boji proti rasistickým postojom a správaniu. To by mohlo zahŕňať opatrenia na posilnenie nadobúdania vedomostí o rozmanitosti a diskriminácii vo formálnych osnovách, nové formovanie histórie tak, aby zahŕňalo skupiny a dimenzie, ktoré sú v súčasnej dobe ignorované, a iniciatívy na zvyšovanie povedomia verejnosti.

V rámci tejto témy sa budeme tiež snažiť riešiť prekážky pre ľudí z etnických menšín, ktorí sa zúčastňujú demokratickej politiky a kandidujú v miestnych a národných voľbách.

Taktiež vezmeme do úvahy práva na prístup k akémukoľvek miestu alebo službám určeným na použitie verejnosťou, ako sú doprava, hotely, reštaurácie, kaviarne, divadlá, športové zariadenia, parky a rekreačné zariadenia.

- Jaké iniciatívy by podľa vás mohli zvýšiť povedomie verejnosti o rasovej diskriminácii a pomôcť v boji proti rasistickým stereotypom?
- Jak môžeme odstrániť prekážky sociálneho začlenenia a účasti nedostatočne zastúpených a znevýhodnených skupín?
- Jak môžeme zabezpečiť, aby boli zahrnutí aj tí, ktorí sú najviac marginalizovaní?
- Jaké iniciatívy by pomohli zabezpečiť, aby verejná politika zohľadňovala systémový rasizmus, ktorý zažívajú marginalizované komunity?
- Jaké opatrenia by ste navrhli, aby sa zvýšil počet ľudí z menšinových etnických skupín, ktorí kandidujú v miestnych alebo národných voľbách?
- Jaké opatrenia sú potrebné na zabezpečenie protirasistických politických postupov, procesov a účasti?
- Jaké opatrenia je potrebné podniknúť pre riešenie rasizmu v športe? Aké pozitívne činnosti by to mohli zlepšiť?
- Jaké opatrenie je potrebné prijať na zvýšenie povedomia o rasizme v umení a kultúre a jeho riešenie? Aké pozitívne činnosti by to mohli zlepšiť?
- Jaké opatrenia je potrebné podniknúť na podporu medzikultúrneho zapojenia a účasti komunity?

Môžete nám oznámiť svoje názory na všetko, čo považujete za relevantné pre vypracovanie národného akčného plánu proti rasizmu pre Írsko. Nižšie uvedené všeobecné otázky môžu byť užitočné.

Všeobecné otázky

- Co považujete za najdôležitejší problémy, ktorým čelia menšiny?
- Jaké iniciatívy by podľa vás riešili medzery v zhromažďovaní a využívaní údajov?
- Jak by ste zmerali, ako dobre plán funguje? Kto podľa vás musí byť zapojený do implementácie a monitorovacích akcií odporúčaných v pláne?
- S vedomím, že akčný plán pokryje mnoho otázok, aké sú dve oblasti, ktoré by podľa vás mali mať prioritu pre včasné opatrenia?
- Co z dlhodobého hľadiska urobí najväčší rozdiel?
- Mení sa skúsenosť s rasizmom v závislosti od pohlavia, veku, sexuálnej orientácie alebo rodinnom či občianskom stave?
- Jak interaguje skúsenosť rasizmu s postihnutím?

**Írsko vyvíja národný akčný plán proti rasizmu.
Vaše názory pomôžu s utváraním tohto plánu.
Ďakujeme, že ste súčasťou tejto dôležitej práce.**